

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

13 בפברואר 2017

685

י"ז בשבט התשע"ז

עמוד

- הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 9) (קביעת שיעור מזערי לריבית המיוחדת בביטוח סיעודי),
התשע"ז-2017..... 90
- הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 21) (שלילת זכאות לקצבאות
ולפיצויי פיטורים עקב ביצוע עבירת ביטחון), התשע"ז-2017..... 92

הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 9) (קביעת שיעור מזערי לריבית המיוחדת בביטוח סיעודי), התשע"ז-2017*

1. תיקון סעיף 28א בחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 28א, במקום "שתחושב" יבוא "ולעניין מבטח בביטוח סיעודי – בשיעור שלא יפחת מפי עשרה מאותה ריבית, אלא אם כן החליט בית המשפט לקבוע שיעור נמוך יותר, מטעמים מיוחדים שיירשמו; הריבית המיוחדת תחושב".

ד ב ר י ה ס ב ר

בתחום הביטוח הסיעודי הבעיה של עיכוב בתשלום התגמולים היא חמורה במיוחד, וקשורה למקרים הקשים ביותר. מבטח במצב סיעודי סובל מפגיעה חמורה בבריאותו וזקוק לתגמולי הביטוח באופן מיידי כדי לשלם עבור הטיפול הרפואי שהוא נזקק לו; במרבית המקרים הוא אף אינו יכול לעמוד בעצמו על זכויותיו.

לפיכך, מוצע לקבוע רף מזערי לפסיקת הריבית המיוחדת לעניין ביטוח סיעודי. על-פי התיקון המוצע, מבטח בביטוח סיעודי שלא שילם את תגמולי הביטוח שלא היו שנויים במחלוקת בתום לב במועדים הקבועים בסעיף 27 לחוק יחויב על ידי בית המשפט בריבית מיוחדת שלא תפחת מפי עשרה מהריבית הקבועה בהגדרה "הפרשי הצמדה וריבית" בחוק פסיקת ריבית. בית המשפט יהיה רשאי להפחית את השיעור האמור מטעמים מיוחדים, שיירשמו.

אמנם פיצוי עם יסודות עונשיים הוא חריג במשפט האזרחי, ואין נוהגים לקבוע רף מזערי לפיצוי כזה, אך ההצדקה לכך במקרה זה נעוצה במאפיינים הייחודיים של הביטוח הסיעודי, שהפעלתו נדרשת במצבים הבריאותיים הקשים ביותר בעבור המבוטח.

התיקון המוצע נועד להנחות את שיקול הדעת של בתי המשפט בפסיקת שיעור הריבית המיוחדת, כדי לעודד שימוש אפקטיבי יותר במכשיר זה ובכך להגביר את הרתעת חברות הביטוח מאי-תשלום תגמולי ביטוח סיעודי או מעיכוב בתשלומם בחוסר תום לב, ולהביא לתשלום תגמולים הוגן.

סעיף 28א לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן – החוק), מסמיק את בית המשפט לפסוק ריבית מיוחדת אם חברת ביטוח לא שילמה את תגמולי הביטוח שלא היו שנויים במחלוקת בתום לב במועדים הקבועים בסעיף 27 לחוק. בסעיף יש הבחנה בין סוגי ביטוח: לגבי ביטוחים אישיים בית המשפט חייב לפסוק ריבית מיוחדת, ולגבי יתר הביטוחים בית המשפט רשאי לעשות זאת. ביטוחים אישיים מוגדרים בסעיף כביטוח חיים, ביטוח תאונות אישיות, ביטוח מפני מחלות ואשפוז (ובכלל זה ביטוח סיעודי). ביטוח לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (כלומר ביטוח רכב – חובה), ביטוח רכב (רכוש) וביטוח דירות ותכולתן, ולמעט ביטוח אחריות.

הריבית המיוחדת שאפשר לפסוק היום כפיצוי למבוטח לפי סעיף 28א לחוק מוגבלת לשיעור מרבי של עד פי עשרים מהריבית הקבועה בהגדרה "הפרשי הצמדה וריבית" בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – חוק פסיקת ריבית), ששיעורה כיום הוא 1%. הריבית המיוחדת מחושבת על תגמולי הביטוח ועל הפרשי ההצמדה לפי סעיף 28 לחוק.

בקרות אירוע ביטוח המבוטח נמצא במצב פגיע, והתמודדותו עם תוצאות האירוע תלויה פעמים רבות באופן מלא בתשלום תגמולי הביטוח. לפיצוי לפי סעיף 28א לחוק תכלית עונשית, והוא נועד לאזן מעט את פער הכוחות בין חברת הביטוח לבין המבוטח ולהרתיע את חברות הביטוח מעיכוב תשלום התגמולים שלא בתום לב.

* הצעת חוק מס' 2157/20 (מספר פנימי: 569008); הועברה לוועדה ביום ח' באדר א' התשע"ז (17 בפברואר 2016).

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 94; התשע"ז, עמ' 26.

2. הוראות סעיף 28א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יחולו על תביעות שהוגשו לבית תחולה המשפט ביום פרסומו של חוק זה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת באפשרות לתת שיקול דעת לבית המשפט לחרוג מזהרף המרבי הקבוע היום לשיעור הריבית שבסעיף 28א לחוק.

כיוון שהתיקון המוצע עוסק בסנקציה שהיא עונשית באופייה, מוצע לקבוע כי הוא יחול על תביעות שהוגשו לבית המשפט ביום פרסומו ואילך.

יוזמים: חברי הכנסת יואב קיש, מכלוף מיקי זוהר, נאווה בוקר, דוד ביטן, אלי אלאלוף, רחל עזריה, מיכל רוזין, ניסן סלומינסקי, חמד עמאר, אורלי לוי אבקסיס, קארין אלהרר, עיסאווי פריג', עפר שלח, חיים ילין, מאיר כהן, יעקב פרי, מנחם אליעזר מוזס, מיכל בירן, יפעת שאשא ביטון, טלי פלוסקוב, רוברט אילטוב, מירב בן ארי, אורי מקלב, יעקב מרגי, רויטל סויד, מרב מיכאלי, מיקי רוזנטל, רועי פולקמן, אברהם נגוסה, מרדכי יוגב, תמר זנדברג, זוהיר בהלול, יואל חסון, איילת נחמיאס ורביץ, אילן גילאון, יואב בן צור, ענת ברקן, ישראל אייכלר, איתן כבל, בצלאל סמוטריץ'

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 21) (שלילת זכאות לקצבאות ולפיצויי פטורים עקב ביצוע עבירת ביטחון), התשע"ז-2017*

1. תיקון סעיף 56 בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 56(א), אחרי "36(א)" יבוא "א57".
2. הוספת סעיף 57 אחרי סעיף 57 לחוק העיקרי יבוא:

"שלילת זכאות לקצבה מקופת גמל עקב ביצוע עבירת ביטחון

א57. (א) בסעיף זה –

"הסדר ביטוחי" – תקנון קופת גמל או פוליסת ביטוח, לפי העניין;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות" – זכאות לקבלת קצבה או תגמולי ביטוח שלא בדרך של קצבה ממבטח, בשל פטירת עמית, מכוח תכנית ביטוח הנמכרת אגב קופת גמל לקצבה;

"כיסוי ביטוחי לסיכוני נכות" – זכאות לקבלת קצבת נכות לפי ההסדר הביטוחי, מכוח תכנית ביטוח הנמכרת אגב קופת גמל לקצבה;

"עבירת ביטחון" – כמשמעותה בסעיף 326(ג) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;

"עמית" – עמית בקופת גמל לקצבה וכן מי שמבוטח בכיסוי ביטוחי לסיכוני מוות או בכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות;

ד ב ר י ה ס ב ר

על שאר העמיתים בקופת הגמל או להשפיע על גובה דמי הביטוח הנגבים משאר העמיתים, בשעה שהעמית שביצע את הפשע או העבירה התכוון במעשיו אלה לפגוע בציבור הישראלי.

כדי למנוע מצב זה וכן להגן על חיי אדם ועל ביטחון אורחי המדינה בדרך של הרתעת מפגעים פוטנציאליים מפני מעורבות בפעולות טרור, מוצע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005' (להלן – חוק קופות גמל), ולקבוע כי עמית שביצע פשע שהוא עבירת ביטחון כמשמעותה בסעיף 326(ג) לחוק הביטוח הלאומי, לא יהיה זכאי לתשלום הקצבה הפנסיונית מקופת

סעיפים 325 ו-326 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995' (להלן – חוק הביטוח הלאומי), קובעים, בין היתר, כי לא ישולמו קצבאות כאמור באותם סעיפים למי שביצע פשע או עבירת ביטחון ממניע לאומני או בזיקה לפעילות טרור, בהתקיים התנאים הקבועים באותם סעיפים; ואולם, אם מי שביצע פשע או עבירה כאמור נפגע או נפטר אגב ביצוע, הוא או בני משפחתו עשויים להיות זכאים לקצבאות פנסיוניות או לתגמולי ביטוח בשל כיסוי ביטוחי שנרכש אגב החיסכון הפנסיוני, דוגמת קצבת נכות וקצבת שאירים. ברוב המקרים, סכומן של קצבאות אלה עולה על הסכומים שהופרשו לחיסכון הפנסיוני כך שתשלומן עשוי להיות מוטל הלכה למעשה

* הצעת חוק מס' 3181/20/פ (מספר פנימי: 2002763). הועברה לוועדה ביום כ"א בתמוז התשע"ו (27 ביולי 2016).

1 ס"ח התשס"ה, עמ' 889; התשע"ז, עמ' 336.

"קצבת נכות" - תשלומים המשולמים לעמית מקופת גמל או ממבטח מדי חודש בחודשו באופן רציף, לפי ההסדר הביטוחי, בשל מקרה שבו איבוד העמית את כושרו לעבוד, כולו או חלקו, לרבות תשלומים המשולמים לחשבון העמית בקופת הגמל.

(ב) הורשע עמית בביצוע פשע שהוא עבירת ביטחון, יחולו הוראות אלה:

- (1) העמית לא יהיה זכאי לקצבה;
 - (2) העמית והמוטבים שלו לא יהיו רשאים למשוך כספים ממרכיב התגמולים מקופת גמל לקצבה בהתאם להוראות לפי סעיף 23(ב)(1).
- (ג) (1) חל המקרה המזכה בקצבה בשל פטירת העמית (בסעיף זה - קצבת שאירים) או המזכה בתגמולי ביטוח בשל פטירת העמית (בסעיף זה - תגמולי ביטוח) אגב ביצוע פשע שהוא עבירת ביטחון בידי העמית - לא יהיו מוטביו של העמית זכאים לקצבת שאירים או לתגמולי ביטוח.
- (2) חל המקרה המזכה את העמית בקצבת נכות אגב ביצוע פשע שהוא עבירת ביטחון שהעמית הורשע בביצועו, לא יהיה העמית זכאי לקצבת נכות.

ד ב ר י ה ס ב ר

על-פי ההסדר המוצע, אם נודע לחברה מנהלת של קופת גמל או למבטח על חשד שמקרה המזכה בקצבת נכות, בקצבת שאירים או בתגמולי ביטוח (להלן - מקרה מזכה) חל אגב ביצוע פשע שהוא עבירת ביטחון כאמור על ידי העמית, ובהתקיים יסוד סביר להניח כי עבירה כאמור נעברה, יעוכב תשלום הקצבאות או תגמולי הביטוח, לפי העניין, בין שכבר החלו בביצוע התשלום ובין שלא החלו בביצועו, כל עוד לא הוכח אחרת, והחברה המנהלת או המבטח, לפי העניין, ימסרו הודעה על כך למי שזכאי לקבלת התשלום.

נוסף על כך, מוצע לתקן את חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963, ולקבוע כי אם קמה זכאות לפיצויי פיטורים בשל סיום העסקה הקשורה לביצוע פשע שהוא עבירה

הגמל לקצבה או מקופת הביטוח שלו. נוסף על כך, אם אגב ביצוע פשע כאמור נגרמה לעמית נכות או הוא נפטר לא יהיו הוא או שאיריו זכאים לקצבת נכות, קצבת שאירים או תגמולי ביטוח, לפי העניין, בין קצבה ובין כסכום חד-פעמי מהווה. עם זאת, לא תיפגע זכותם למשוך את הכספים שכבר נצברו בקופת הגמל, בכפוף להוראות הדין, למעט הזכות למשוך את הכספים על רקע מצב בריאותי או כלכלי קשה, בהתאם להוראות לפי סעיף 23(ב)(1) לחוק קופות גמל.

לעניין הצעת החוק מוצע להגדיר את המונח עמית ככולל עמית בקופת גמל לקצבה וכן מי שמבוטח בכיסוי ביטוחי לסיכוני מוות או בכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות שנמכר לו אגב קופת גמל לקצבה.

(ד) נודע לחברה מנהלת של קופת גמל או למבטח על חשד כי מקרה המזכה בקצבת נכות, בקצבת שאירים או בתגמולי ביטוח חל אגב ביצוע פשע שהוא עבירת ביטוח, ויש יסוד סביר להניח כי עבירה כאמור נעברה בידי העמית, יעכבו החברה המנהלת או המבטח את תשלום הקצבאות או תגמולי הביטוח, לפי העניין, עד שיוכח להם אחרת; יעכבו החברה המנהלת או המבטח את תשלום הקצבה או תגמולי הביטוח כאמור, ימסרו הודעה על כך למי שהיה זכאי לקצבה או לתגמולי הביטוח.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו על כל קופת גמל ומבטח, על אף הוראות סעיף 23 והוראות ההסדר הביטוחי:

- תיקון חוק פיצויי פטורים 3. בחוק פיצויי פטורים, התשכ"ג-1963² (להלן – חוק פיצויי פטורים), אחרי סעיף 18 יבוא:
- "שלילת פיצויי פטורים עקב ביצוע עבירת ביטוח
- (א) על אף האמור בחוק זה ובכל צו הרחבה בעניין פיצויי פטורים ובלי לגרוע מהוראות סעיפים 16 ו-17, עובד שהורשע בביצוע פשע שהוא עבירת ביטוח כמשמעותה בסעיף 326(ג) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, לא יהיה זכאי לפיצויי פטורים לפי חוק זה בשל סיום העסקתו בקשר עם ביצוע העבירה.
- (ב) על אף האמור בסעיף 5, לא ישולמו לשאיריו של עובד שיש יסוד סביר להניח כי הוא נפטר אגב ביצוע פשע כאמור בסעיף קטן (א), פיצויי פטורים לפי חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין התכלית של הגנה על חיי אדם באמצעות הרתעת מפגעים פוטנציאליים ראוי להביא את דבריו של בית המשפט העליון בבג"ץ 6288/03 סעאדה נ' אלוף פיקוד העורף, פ"ד נח(2), 289, 294 (2003), שקבע לגבי הריסת בתי מחבלים כי: "הסיכוי שהרס בית, או אטימתו, ימנע בעתיד שפיכות דמים, מחייב אותנו להקשות את הלב ולחוס על החיים, העלולים ליפול קרבן למעשי זוועה של מפגעים, יותר משראו לחוס על דייריו של הבית."

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תוסיף ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת (להלן – הוועדה) לדון, בין היתר, בזהות הגורם שיהיה מוסמך לקבוע כי עמית שבצע פשע שהוא

כאמור, לרבות זכאות השאירים לפיצויי פטורים בשל פטירת העובד אגב ביצוע הפשע, זכאות זו תישלל, וכספי פיצויי פטורים ששולמו לקופת גמל של עובד כאמור בידי מעסיקו האחרון יוחזרו לאותו מעסיק.

הוראות ההסדר המוצע יחולו על פשע שהוא עבירת ביטוח שבוצע ביום פרסומו של התיקון המוצע ואילך וכן על מקרה מזכה שאירע החל באותו המועד. נוסף על כך, בכל הנוגע לקופת ביטוח, כלומר לביטוח מנהלים, או לכיסוי ביטוחי לסיכוני מוות או נכות שנעשה אגב ביטוח פנסיוני ולא כחלק ממנו, יחולו הוראות ההסדר המוצע רק על חוזה ביטוח שנכרת ביום פרסומו של התיקון המוצע ואילך.

² ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התשע"ו, עמ' 610.

(ג) על אף האמור בהוראות לפי סעיפים 14, 21 ו-26, כספי פיצויי פיטורים ששולמו לקופת גמל של עובד שהורשע בביצוע פשע כאמור בסעיף קטן (א), בידי מעסיקו האחרון, יוחזרו לאותו מעסיק.

4. (א) הוראות חוק זה לעניין קופת ביטוח כהגדרתה בחוק העיקרי, ולעניין כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות וכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות כהגדרתם בסעיף 57א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, יחולו על חוזה ביטוח שנכרת ביום פרסומו של חוק זה ואילך.
- (ב) הוראות סעיף 57א(ג) ו-(ד) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, יחולו על מקרה מזכה שאירע ביום פרסומו של חוק זה ואילך.
- (ג) הוראות סעיף 57א(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, והוראות סעיף 18א לחוק פיצויי פיטורים, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, יחולו על פשע כאמור באותם סעיפים שבוצע ביום פרסומו של חוק זה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

את תגמולי הביטוח או את פיצויי הפיטורים, לפי העניין, ובשאלה מזה ייעשה בכספי פיצויי הפיטורים של מי שביצע פשע שהוא עבירת ביטחון אשר לא הוחזרו למעסיק.

עבירת ביטחון כאמור נפטר אגב ביצועו ולעניין עיכוב התשלומים – גם את זהות הגורם שיהיה מוסמך לקבוע כי העמית הפך נכה אגב ביצועו. כמו כן תדון הוועדה בסוגיית מסירת המידע בעניין זה לגורם שמשלם את הקצבאות,

יוזמים: חברי הכנסת יעקב פרי, חיים ילין, קארין אלהרר, אלעזר שטרן, מאיר כהן, איציק שמולי, יעקב מרגי, מנחם אליעזר מוזס, מירב בן ארי, עודד פורר, אמיר אוחנה, נורית קורן, עליזה לביא

